

оцінки екологічної ефективності землекористування у відповідності з критеріями міжнародного стандарту ISO 1403.

Додаткова інформація державного моніторингу ґрунтів і агрохімічної паспортизації необхідна у випадках оцінки динаміки поживних речовин у ґрунтах. Відомості про площі забруднених земель та площу земель, що зазнали рекультивациі, наявні в органах земельних ресурсів, які уповноважені на ведення земельно-кадастрового обліку.

Передбачається, що впровадження системи управління навколишнім середовищем, описаної в системі стандартів ISO 14000, приведе до підвищення екологічної ефективності, адже в основі стандарту лежить концепція, відповідно до якої організації та підприємства (землекористувачі) повинні періодично аналізувати та оцінювати свою систему управління навколишнім середовищем, щоб виявити сприятливі можливості для його поліпшення. Оцінка екологічної ефективності землекористування згідно з міжнародними стандартами дозволить удосконалити систему управління земельними ресурсами в Україні в контексті стратегії європейської інтеграції.

Список використаних джерел

1. Євсюков Т.О. Комплексний підхід до формування нормативно-правового забезпечення еколого-економічної оцінки земель // Проблеми розвитку земельних відносин, землеустрою і земельного кадастру в умовах ринкової економіки: Тез. доп. наук.-практ. конф. /Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х. – 2005. – 175 с. – С. 88-91.
2. Євсюков Т.О., Мартин А.Г. Застосування стандарту ISO 14031 для оцінки екологічної ефективності землекористування // Землеустрій та кадастр. – 2004. – № 3-4. – С. 98-102.
3. Закон України „Про екологічну мережу України” № 1864-IV від 24.06. 2004 р. – Офіційний вісник України від 06.08. 2004 р. – 2004. – № 29. – С. 53.
4. Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища”. Прийнятий 26.06. 1991 р. № 1268-ХІІ (1268-12) // Відомості Верховної Ради (ВВР) – 191. – № 41. – С. 546.
5. Земельний кодекс України від 25.10. 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.

Аннотація. Освещены вопросы эколого-экономической оценки земли как внутреннего процесса управления, адаптированного на показатели состояния окружающей среды в соответствии с международным стандартом.

Ключевые слова: оценка земли, управление землепользованием, стандарт, экологическая эффективность.

Annotation. The article explains an Environmental Performance Evaluation issues as an internal management techniques that is adapted to Global Environmental standards.

Key words: lands evaluation, landscape management, standard, ecological optimization.

УДК 332.3:35.075.5

І.П. Шелепницька, кандидат наук державного управління, в. о. доцента ПДАТУ

КАДАСТРОВІ СИСТЕМИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Стаття присвячена проблемам запровадження кадастрових систем як механізму державного управління. Досліджено та проаналізовано галузеві кадастри. За інформаційним наповненням визначено структурні елементи кадастрової системи. Проаналізовано взаємозв'язок ефективного державного управління з інформаційною інфраструктурою.

Ключові слова: кадастр, кадастрова система, природні ресурси, управління

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проблема утворення сучасного державного земельного кадастру, як ефективного механізму державного управління, за останнє десятиліття набула широкого висвітлення як у засобах масової інформації, так і в дослідженнях науковців та державотворців. В умовах глобалізації суспільства визнання європейських орієнтирів Україною стало зрозумілим, що задля

налагодженого, оперативного та ефективного здійснення управління державою, зокрема основним національним її багатством, яким є земля, не є достатнім зосередження всієї уваги лише на створенні державного земельного кадастру. Постає проблема осмислення та розробки цілісної національної концепції державної кадастрової системи. Тому виникає необхідність на науковій основі чітко означити поняття «кадастрова система», «національна кадастрова система», «організаційна структура кадастрової системи», «елементи кадастрової системи». Адже запровадження ефективного державного механізму раціонального природокористування неможливе без чіткої, сучасної системи обліку природних ресурсів, інформаційним носієм та регулятором якої має стати кадастрова система, функціонування якої, в свою чергу, є безсистемним та позбавленим корисності без продуманої, ефективної системи управління та ігнорування кращих світових практик.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Вагомий внесок у розробку теоретичних та практичних основ щодо кадастрової діяльності, раціонального використання природних ресурсів, охорони земель здійснили вітчизняні науковці В.В. Горлачук, Р.Й. Гулько, А.С. Даниленко, А.П. Лізунова, О.Я. Микула, І.Р. Михасюк, Я.О. Пономарьова, П.Т. Саблук, М.Г. Ступень, А.М. Третяк, Н.Р. Шпик та ін. Проте відчувається брак наукових розвідок щодо функціонування багатоцільових кадастрових систем та управління ними у світовій практиці.

Метою статті є напрацювання положень щодо змістовного навантаження поняття «кадастрова система» та означення ролі кадастрової системи у здійсненні державного управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Світова практика утворення систем обліку сягає давніх часів. До нас дійшли згадки про утворення у Стародавньому Єгипті (4 тис. років тому) спеціальних фараонових служб, до яких входили службовці-таксатори, що двічі на рік займалися обліком удобрених розливами Нілу земель. У Туреччині 2200 року до нашої ери була створена перша кадастрова карта, а в Китаї вже у III тисячолітті до нашої ери була встановлена класифікація ґрунтів. Римський імператор Август (27 р. до н.е. - 14 р. н.е.) славетний запровадженням першого кадастру, який становив опис земель, класифікованих за їх якістю.

У сучасному світі на зміну моноцільовим кадастрам приходять поліфункціональні багатоцільові кадастри, які являють собою за суттю цілісні інформаційні системи. Серед сучасних світових стандартів побудови кадастрово-реєстраційних систем особливого визнання набули Кадастр 2014, ISO 19100, EULIS, Open GIS, INSPIRED [1, 2].

У Земельному Кодексі України (ст. 193) визнається, що державний *земельний кадастр* — це єдина державна система земельно-кадастрових робіт, яка встановлює процедуру визнання факту виникнення або припинення права власності і права користування земельними ділянками та містить сукупність відомостей і документів про місце розташування та правовий режим цих ділянок, їх оцінку, класифікацію земель, кількісну та якісну характеристику, розподіл серед власників землі та землекористувачів [3]. І саме *державний земельний кадастр є основою для ведення кадастрів інших природних ресурсів*.

Земельно-кадастрова діяльність полягає у цілеспрямованій діяльності вповноважених інституцій, підприємств з ведення земельного кадастру та організації здійснення земельно-кадастрових робіт (рис. 1).

Рис. 1. Земельно-кадастрова діяльність

Мова йде про державний земельний кадастр, але відслідковуючи останні світові досягнення у досліджуваній проблематиці, можемо стверджувати, що сьогодення вимагає більш потужного інформаційного базису, інфраструктури даних про природні ресурси. Це, в свою чергу, призведе до утворення цілісної інфраструктури, пов'язаної із забезпеченням ведення кадастрів як єдиної системи з відповідним розподілом інформації, юридичним забезпеченням тощо.

Сьогодні в Україні ведеться низка галузевих кадастрів.

1. *Державний лісовий кадастр* – система обліку, що включає відомості про розподіл лісового фонду між власниками лісів і постійними лісокористувачами, поділ усіх лісів за категоріями залежно від виконуваних ними основних функцій, грошову оцінку та інші дані, що характеризують кількісний і якісний стан лісів. Ведеться на основі державного земельного кадастру [4].

2. *Державний водний кадастр* складається з метою систематизації даних державного обліку вод та визначення наявних для використання водних ресурсів [5].

3. *Державний кадастр родовищ і проявів корисних копалин* – система відомостей про кожне родовище, включене до Державного фонду родовищ корисних копалин, щодо кількості та якості запасів корисних копалин і наявних у них компонентів, гірничо-технічних, гідрогеологічних та інших умов розробки родовища та його геолого-економічну оцінку, а також відомості про кожний прояв корисних копалин [6].

4. *Державний кадастр природних територій курортів України* – це система відомостей про правовий статус, належність, режим, географічне положення, площу, запаси природних лікувальних ресурсів, якісні характеристики цих територій, їх лікувальну, профілактичну, реабілітаційну, природоохоронну, наукову, рекреаційну та іншу цінність [7].

5. *Державний кадастр природних лікувальних ресурсів України* є системою відомостей про кількість, якість та інші важливі з точки зору лікування та профілактики захворювань людини характеристики всіх природних лікувальних ресурсів, що виявлені та підраховані на території України, а також можливі обсяги, способи та режими їх використання [8].

6. *Кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду* – система обліку та оцінки кількісного та якісного стану територій і окремих об'єктів природно-заповідного фонду та їх територіальних сукупностей, призначена для забезпечення органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб достовірними даними про правовий статус, належність, режим, географічне положення, кількісні та якісні характеристики цих територій та об'єктів, їх природоохоронну, наукову, виховну, рекреаційну та іншу цінність з метою охорони, збереження та ефективного управління функціонуванням і розвитком природно-заповідного фонду [9].

7. *Державний кадастр рослинного світу* – це система відомостей і документів про розподіл об'єктів рослинного світу між власниками і користувачами (в тому числі орендарями) земельних ділянок, кількісні та якісні характеристики народногосподарської і наукової цінності рослинних ресурсів, поділ природних рослинних угруповань на категорії, економічну оцінку технічних, кормових, лікарських, харчових та інших властивостей природних рослинних ресурсів, інші дані про рослинні природні ресурси, необхідні для забезпечення їх невиснажливого використання, відтворення й ефективної охорони [10].

8. *Державний кадастр тваринного світу* – систематизована сукупність відомостей про географічне поширення видів (груп видів) тварин, їх чисельність і стан, характеристики середовища їх перебування і сучасного господарського використання, а також інших даних, необхідних для забезпечення охорони і раціонального використання тваринного світу [11].

9. *Містобудівний кадастр населених пунктів* – система даних про населені пункти, їхні функціональні зони, окремі території та земельні ділянки, будинки і споруди, соціальну, інженерну і транспорту структуру, екологічні та інженерно-геологічні умови.

Регіональні кадастри природних ресурсів є систематизованим зведенням відомостей про кількісні, якісні та інші характеристики усіх природних ресурсів, виявлених на території Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, а також про обсяг, характер і режим їх використання (рис. 2). Вони ведуться з метою створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів за окремими видами природних ресурсів [12].

Рис. 2. Інформаційне наповнення регіональних кадастрів природних ресурсів

Управління та відповідальність за ведення цих кадастрів покладається на різні центральні органи виконавчої влади, як то Державний комітет земельних ресурсів України, Державний комітет з питань лісового господарства, Державний комітет водного господарства, Науково-виробниче підприємство “Державний інформаційний геологічний фонд України”, Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань діяльності курортів, Міністерство охорони навколишнього природного середовища України, Державна служба заповідної справи тощо. Усі ці кадастри мають за мету створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів за окремими видами природних ресурсів і призначені для оперативного забезпечення державних органів, підприємств, установ, організацій, громадян необхідними даними про природні ресурси.

Всі кадастри є визнаними на законодавчому рівні, їх запровадження регулюється рядом нормативно-правових актів. Документація кадастрів базується на просторовій інформації щодо ресурсів, яку отримують за результатами проведення кадастрових зйомок.

Таким чином, кадастрову систему України можна розглядати з декількох аспектів:

1. За структурою моделі реєстрації — як інформаційну інфраструктуру, представлену сукупністю юридичної, науково-технічної, фінансової та організаційної складових.
2. За інформаційним наповненням — як єдину систему обліку інформації галузевих кадастрів на основі земельного кадастру.
3. За архітектурою побудови — як кадастрову систему регіону, національну кадастрову систему.
4. За організаційною будовою управлінської та виконавської складових.

Об’єднання галузевих кадастрів у цілісну кадастрову систему уможливиться за допомогою інтеграції даних кадастрів, на єдиній геопросторовій основі, в єдиній державній системі координат. Розглянувши кадастрову систему як єдину систему обліку інформації галузевих кадастрів на основі земельного кадастру, можемо сформулювати наступне.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок по даному напрямку. Ефективне державне управління як вид діяльності держави, що полягає у здійсненні впливу держави через органи держави управлінського (організуючого) на сфері і галузі суспільного життя, які вимагають певного втручання держави шляхом застосування державно-владних повноважень, не можливе без належного забезпечення його інформаційною інфраструктурою.

Важливою умовою запровадження в Україні сучасної кадастрової системи є розробка і прийняття законодавчого та нормативно-методичного забезпечення, яке базуватиметься на єдиній методології і відповідатиме сучасним вимогам до кадастрово-реєстраційної діяльності.

Для вирішення проблем, пов’язаних з екологічною безпекою суспільства, раціональним використанням та охороною природних ресурсів, встановленням правових відносин щодо нерухомості та іншого майна, реформування економіки, утворенням ринкових засад господарювання, необхідна дієва, сучасна кадастрова система, яка буде забезпечена потужною інфраструктурою та висококваліфікованими кадрами. Кадастрова система, що матиме багатофункціональне призначення, адмініструватиметься єдиним державним органом центральної виконавчої влади та слугуватиме прийняттям оптимальних та ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. «Многоцелевой кадастр типа INSPIRED» Distr.GENERAL HBP/WP.7/2005/712 October 2005 RUSSIAN Original: ENGLISH, Европейская Экономическая комиссия ООН. Комитет по населенным пунктам. Рабочая группа по управлению земельными ресурсами Четвертая сессия, Женева, 21-22 ноября 2005 года. [Электронный ресурс] // Режим доступа : www.unesc.org/hlm/documents/...7/HBP-WP.7-2005-7_r_.pdf
2. Кадастр 2014. Видение будущего кадастровых систем. Юрг Кауфманн, Даниэль Стеудлер совместно с рабочей группой 1-й комиссии 7-го Международной ассоциации землемеров. Международная ассоциация землемеров и Ассоциация федеральной службы кадастровой съемки Швейцарии Einsteinstrasse 2, CH-3003 Berne, Switzerland. [Электронный ресурс] // Режим доступа : www.fig.net/cadastre2014/translation/c2014-russian.pdf
3. Земельный Кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2002. – N 3-4. – Ст. 27.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2007 р. N 848 «Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів»
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 1996 р. N 413 «Про затвердження Порядку ведення державного водного кадастру».
6. Кодекс України «Про надра», введений в дію Постановою ВР N 133/94-ВР від 27.07.1994, ВВР 1994. – N 36. – Ст. 341.
7. Постанова Кабінету Міністрів України № 562 від 23.05.2001 року «Про порядок створення і ведення природних територій курортів».
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 р. N 872 «Про затвердження Порядку створення і ведення Державного кадастру природних лікувальних ресурсів».
9. Закон України “Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки”
10. Постанова Кабінету Міністрів України N 195 від 22 лютого 2006 р. «Про затвердження порядку ведення державного обліку і кадастру рослинного світу»
11. Постанова Кабінету Міністрів України N 772 від 15 листопада 1994 р. «Про порядок ведення державного кадастру тваринного світу».
12. Постанова Кабінету Міністрів України N 1781 від 28 грудня 2001 р. «Про регіональні кадастри природних ресурсів»

Аннотація. Стаття посвячена проблемам создания кадастровых систем. Кадастровые системы являются эффективным механизмом осуществления государственного управления. Раскрыты основные характеристики элементов кадастровой системы Украины. Прослежена взаимосвязь между информационной инфраструктурой кадастровых баз данных и принятием управленческих решений.

Ключевые слова: кадастр, кадастровая система, природные ресурсы, управление

Annotation. Article is devoted to problems of development of cadastral systems. Cadastral systems are the efficacy mechanism of governance. Explaining the main characteristics of the elements of the cadastral system of Ukraine. Traced the relationship between information infrastructure inventory databases and management decisions.

Key keywords: cadastral survey, cadastral survey, the natural resources, the administration

УДК 633. 2. 031: 631. 8

В.О. Оліфірович, кандидат с.-г. наук,

С.Д. Маковійчук, науковий співробітник Буковинського інституту агропромислового виробництва НААНУ,

І.І. Морозова, молодший науковий співробітник Чернівецького національного університету

ВПЛИВ ПІДСІВУ БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ НА СІЯНІ ТА ПРИРОДНІ ЛУЧНІ УГІДДЯ

Наведені результати серії досліджень, проведених протягом 2001-2008 рр. по визначенню ефективності підсіву багаторічних трав в дернину існуючих сіяних та природних травостой. Високоєфективним є всівання лядвенцю рогатого в старосіяний злаковий